

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Иван Захариев Сълов, член на научното жури по конкурса на СУ „Св. Климент Охридски” за заемане на академичната длъжност „доцент” по област на висшето образование 3. социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. право (наказателен процес) в Юридически факултет, катедра „Наказателноправни науки”, публикуван в Държавен вестник брой 96 от 6 декември 2012 г.

1. ДАННИ ЗА КОНКУРСА

Софийският университет „Св. Климент Охридски” е обявил конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по област на висшето образование 3. социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. право (наказателен процес) в Юридически факултет, катедра „Наказателноправни науки”, който е публикуван в Държавен вестник, бр. 96 от 6 декември 2012 г.

В него кандидатства гл. ас. д-р Георги Иванов Митов, който е единствен кандидат.

Не намирам допуснати нарушения в процедурата.

2. ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Георги Иванов Митов е роден на 13 април 1963 г. Висшето си образование получава в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски” през 1987 г.

През 1989 г. постъпва като асистент по наказателен процес в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”. Повишен е като старши асистент през 1995 г., а през 1997 г. – в главен асистент.

От 2004 г. насам преподава във Великотърновския университет ”Св. Св. Кирил и Методий”.

Периодично е ангажиран като лектор в Националния институт по правосъдие и Центъра за обучение на адвокати.

Кандидатът има богат практически опит. Адвокат в Софийската адвокатска колегия, член на Правния съвет при Президента на Република България и заместник-председател на Комисията по помилване при Президента, член на експертна работна група за правно-политически анализ към министър-председателя на Република България.

Участвал е като консултант в работни групи към Министерство на правосъдието и Агенцията за финансово разузнаване за изработването на редица важни нормативни актове за Република България – документите по ратификацията на Втория допълнителен протокол към Европейската конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси, открит за подписване в Страсбург на 08.11.2001 г., Концепция за структуриране и организиране на пробационната система в Република България и други. Участвал е в редица международни проекти в областта на наказателния процес и наказателноизпълнителното право.

Тази разностранна практическа дейност допринася за изграждането му като уважаван учен и практикуващ юрист. Той се ползва с авторитет сред колегите си и практикуващите юристи и неговото мнение се цени при разглеждането на важни въпроси от теорията, законодателството и практиката.

3. ОПИСАНИЕ НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ

В конкурса гл.ас. д-р Георги Митов участва с две монографии и двадесет и една статии. Всички представени за рецензия трудове се различават от докторската му дисертация на тема „Същност на касационното производство по наказателни дела”.

Общото впечатление от научната продукция на кандидата е за добри аналитични способности в научно-изследователската дейност. Предложените публикации очертават основните насоки на научните му интереси в областта на наказателния процес и наказателноизпълнителното право. Той подбира съществени проблеми като разработването им има важно теоретично и практическо значение.

В областта на наказателния процес предмет на научните интереси на д-р Георги Митов са важни и неразработени въпроси – институтът на възобновяването на наказателни дела, понятието „наказателно преследване”, поправянето на явната фактическа грешка, някои процесуални проблеми в производството по дела за престъпление по чл. 227б от Наказателния кодекс и други.

Принос за подпомагане на практиката, който също може да се открие, е участието му в разработването на някои въпроси на наказателния процес в двете практически ръководства – Справочник на съдебния заседател и Наръчник на магистрата за работа по дела с участие на непълнолетни.

Разработването на интердисциплинарни проблеми показва дълбоко познаване на съответната материя и способността на автора за търсене на приложимостта на институти на наказателния процес в други правни области. Полезни за теоретичното изясняване с голяма практическа значимост са разработките за дисциплинарното производство по Закона за адвокатурата и прилагашите се в тях институти на наказателния процес – обвинение, споразумение и други.

В една монография (в съавторство) и в няколко статии авторът теоретично разработва съдържанието на наказанието пробация и изграждането на пробационните служби в Република България. Като принос може да се посочи разглеждането на специфични проблеми с прилагането на наказанието пробация спрямо непълнолетни и изпълнението на наказанията задължително заселване, лишаване от право на местоживеене в определено

населено място и поправителен труд без лишаване от свобода, наложени до 01.01.2005 г. (преди отмяната им с новото наказание пробация).

Публикациите му се отличават с четивност и точен и достъпен език, като поднася изложените тези по аргументиран и обоснован начин.

4. НАУЧНИ ПРИНОСИ

4.1. Кандидатът представя като хабилизационен труд монографията „Възобновяване на наказателни дела” в обем от 216 страници.

В правната ни книжнина липсват разработки на института на възобновяването на наказателни дела. Представената монография е първото цялостно изследване на този съществен и важен за наказателния процес проблем. Това определя нейната значимост и може да се посочи като самостоятелен научен принос на кандидата.

В първа глава се разглежда историческото развитие, същността и характеристиката на възобновяването на наказателни дела като способ за контрол върху съдебните актове.

Въз основа на задълбочен анализ на действащата нормативна уредба на това производство в НПК, сравнително-правния преглед на законодателните разрешения в някои европейски държави и критично коментираната съдебна практика, е изяснена същността на възобновяването на наказателни дела като извънреден и самостоятелен способ за проверка на влезли в сила съдебни актове.

Приносен момент е изясняването на основните характеристики на възобновяването на наказателните дела и тезата на автора, че те произтичат само от характера на проверявания съдебен акт като влязъл в сила.

Ценна теоретична разработка, която е направена за първи път в правната ни книжнина, е изследването на особеностите и спецификите на възобновяването на наказателни дела при допуснати съществени нарушения по чл. 348, ал. 1, т. 1 – 3 НПК на съдебни актове по чл. 354, ал. 2, т. 2 и ал. 5

НПК, както и по присъди, решения и определения, непроверени по касационен ред по жалба или протест на страната, в чийто интерес се предлага отмяната – основание по чл. 422, ал. 1, т. 5 от НПК. Приносен момент е направеният извод за самостоятелност на това производство като „квазикасация”, което е различно от производството по възобновяване на другите основания.

Във втора глава са изяснени същността и основните характеристики на шестте основания за възобновяване на наказателните дела.

С голямо теоретично и практическо значение е разглеждането на съдържанието на основанието по чл. 422, ал. 1, т. 1 НПК и изясняването на „неистинското” доказателство и разликата с неистинско доказателствено средство. Като удачно може да се определи предложението за промяна на този текст и включването в него на невярното заключение на вещото лице и неверният превод или тълкуване. Приносен момент е предложението за допълване на основанието по чл. 422, ал. 1, т. 6 НПК с предаването въз основа на европейската заповед за арест. Подкрепа заслужава и предложението на автора за въвеждане на ново основание за възобновяване – когато Конституционният съд обяви за противоконституционен закон, който е приложен по конкретното наказателно дело.

В трета глава е разгледано възобновяване на наказателното дело по искане на задочно осъдения поради неучастието му в наказателното производство. Задълбоченото познаване от автора на европейските стандарти по ЕКПЧ и практиката на Европейския съд по правата на човека за правила му позволява да изясни същността на това производство като гаранция за правата на обвиняемия за лично участие в наказателното производство. Приносен момент е направеният извод, със съответната подробна аргументация, че чрез този институт българският законодател е осигурил изискуемия се стандарт на чл. 6, § 3, б. „с” и „d” ЕКПЧ за лично участие на обвиняемия в процесуалните действия, предприети срещу него в рамките на

наказателното производство като част от изискванията за правото на справедлив съдебен процес по чл. 6, § 1 ЕКПЧ.

На базата на анализа на предпоставките за възобновяване по искане на задочно осъден авторът обосновава тезата си за определяне на правната същност на тези предпоставки като отделно основание за възобновяване. Това може да бъде оценено като самостоятелен приносен момент в изследването. Прави се предложение *de lege ferenda* те също да се включат в разпоредбата за основанията за възобновяване.

Четвърта глава е посветена на самото производство по възобновяване на наказателните дела чрез подробен анализ на основните въпроси.

Много висока оценка следва да бъде дадена на теоретичния анализ на автора при разглеждането на кръга на оправомощените лица, които могат да започнат производството по възобновяване и законодателното виждане за съотношението между държавния и частния интерес при защитата на интереса на отделната личност. На базата на използването на сравнителноправния метод при анализа на отделни законодателни решения се определя мястото на действащото българско законодателно решение като проявление на най-тясното схващане – „служебно” започване – по предложение на прокурора, като лицата, които имат интерес от това (осъдения, пострадалия и други) могат да сезират прокурора и по негова преценка да се иска започване на производство по възобновяване. Самостоятелен приносен момент е предложението за разширяване на възможността на осъденото лице да инициира проверката по реда на този извънреден способ на всички основания.

С голяма практическа значимост е направеният анализ на механизма за установяването на всяко от основанията за възобновяване. Особено ценно е проследяването на възможностите за установяването на основанието по чл. 422, ал.1, т. 3 НПК – чрез разследване се разкриват обстоятелства или доказателства, които не са били известни на съда. Предложените разрешения

на неуредените в закона въпроси, свързани с компетентния орган, който може да извърши разследването, реда и сроковете за това разследване и други са полезни за практикуващите юристи.

За първи път в правната литература се прави задълбочен анализ на извънпроцесуалните и процесуалните действия, свързани с образуването на самото производство, действията на първоинстанционния съд по администрирането на искането за възобновяване и действията на ВКС по организиране на самото съдебно заседание по възобновяване – връчване на преписи и призоваване на съответните лица. Полезност и приносен характер има разработването на спирането на изпълнението на присъдата в частта на наказанието и другите елементи на присъдата при отделните основания.

Приносен момент е предложението да бъде обжалван по съдебен ред с частна жалба пред Върховния касационен съд отказът на окръжният, съответно военният прокурор или ръководителят на специализираната прокуратура, да направи искане за възобновяване по искане на осъденото лице или друг гражданин.

Авторът изяснява същността на правомощията на ВКС като контролно-отменителни и спецификата им на базата на съпоставянето им с правомощията на касационния съд при касационното производство.

4.2. Кандидатът представя за рецензиране още една монография (в съавторство) и осемнадесет статии. Те показват богата научна дейност на кандидата и стремежът му за търсене на практическо приложение на теоретичните изводи.

В „Процесуални проблеми в производството по дела за престъпления по чл. 227 б от НК” (включена под № 1 в Списъка на публикациите в раздел научни публикации) са разгледани процесуални проблеми, които възникват в процеса на доказване, предявяване на гражданския иск и възобновяване на наказателни дела поради нови обстоятелства.

Приносен момент е анализирането на противоречията в теорията и практиката относно характера на извършеното престъпление – продължено или довършено с оглед на прилагането на давността, критичният анализ на противоречивата съдебната практика при конституирането на гражданския ищец по делото и невъзможността за възобновяване на наказателното производство при противоречие между констатациите на наказателния съд при осъдителна присъда и на регистърния съд в производството по несъстоятелност за състоянието на неплатежоспособност на длъжника и начална дата на спиране на плащанията.

Поправка на явна фактическа грешка по наказателни дела (включена под № 2 в Списъка на публикациите в раздел научни публикации) е единствената публикация посветена на този важен проблем в наказателния процес. Поради липсата на законодателно решение на този проблем разработването му е принос.

Изяснена е същността на това понятие и е подложено на критика утвърдилото се в съдебната практика разрешение за отстраняване на подобни грешки по реда на чл. 373, ал. 1, т. 1 НПК – решаване на всички затруднения и съмнения, свързани с тълкуването на влезлите в сила съдебни актове.

Възобновяване на наказателното дело, когато касационният съд прилага закон за еднакво или по-леко наказуемо престъпление – чл. 354, ал. 2, т. 2 НПК (включена под № 18 в Списъка на публикациите в раздел научни публикации) е показателна за научните качества на кандидата при своевременното анализиране на новите законодателни решения. Теоретичното разработване на този проблем само четири месеца след приемането му има приносен характер с оглед на голямата му практическа значимост поради липса на съдебна практика по този въпрос.

В светлината на стандартите на ЕКПЧ и практиката на Европейския съд по правата на човека (делото Пенев срещу България) авторът стига до обоснования извод, че изискванията на чл. 6, ал. 3, б. „а” и „б” ЕКПЧ

обвиняемият да бъде информиран незабавно и в подробности за характера и причините за обвинението срещу него не може да бъде постигнато чрез предоставената му възможност да иска възобновяване на наказателното производство.

Статията „За съдържанието на понятието „наказателно преследване“ (включена под № 16 в Списъка на публикациите в раздел научни публикации) има за предмет изясняването на съдържанието му и използването му в различните нормативни актове и тълкуванията в правната теория и практика. Изследването е полезно и представлява принос поради липсата на легална дефиниция на това понятие. Авторът анализира задължителното тълкуване на понятието „наказателно преследване“ и началния му момент, което е дал Конституционният съд в Решение № 10 от 27 юли 1992 г. по конст. дело № 13 от 1992 г. и критикува смесването и противоречието на двата съществени момента в досъдебното производство – образуване на досъдебното производство и привличане на лицето като обвиняем.

На основата на конкретен анализ на разпоредби на НПК и приетото от ЕКПЧ и практиката на Европейския съд по правата на човека авторът дава определение на наказателно преследване. Това е ценно за практиката и правилното тълкуване на понятието в различните закони.

5. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА РАБОТА

В Софийския университет „Св. Климент Охридски“ Георги Митов чете от 1995 г. самостоятелен лекционен курс по Наказателно-изпълнително право (Изпълнение на наказанията). От 2005 г. чете лекционен курс по Международен наказателен процес, а от 2010 г. – по Международно сътрудничество по наказателни дела. В момента чете самостоятелен лекционен курс по Наказателен процес.

В Юридическия факултет на Великотърновски университет "Св. св. Кирил и Методий" чете лекционни курсове по Наказателно-изпълнително право (Изпълнение на наказанията), Международен наказателен процес. Още от постъпването са му възлагани отделни лекции, а по-късно чете и лекционния курс по Наказателен процес.

В периода от 2001 г. до 2009 г. Георги Митов чете в Академия на МВР лекционен курс по Изпълнение на наказанията, откъдето познавам и преподавателската му работа. Считаю, че тя може да получи висока оценка.

Добросъвестно води часовете си, като прилага съвременните педагогически методи при работата си със студентите. Високо се оценява от студентите и своите колеги.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Кандидатът отговаря на законовите изисквания в Закона за развитието на академичния състав в Република България. С оглед на цялостната научна и преподавателска дейност препоръчвам на научното жури да предложни на Факултетния съвет да бъде избран гл.ас. д-р Георги Иванов Митов на академичната длъжност „доцент” по област на висшето образование 3. социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. право (наказателен процес).

15.03.2013 г.

проф.д-р Иван Сълов